

خلاصه گزارش

«راهکارهای بهبود رتبه ایران در گزارش انجام کسب و کار بانک جهانی»

۱۰. نماگر مجوزهای ساخت و ساز»

گزارش‌های سالیانه «سهولت انجام کسب و کار» که از سال ۲۰۰۵ توسط بانک جهانی منتشر می‌شود، به بررسی محیط حقوقی و اداری کسب و کار در ۱۸۹ کشور جهان می‌پردازد. در این گزارش‌ها با رصد وضعیت ۱۰ فرآیند مختلف کسب و کار در قالب ۱۰ نماگر شروع کسب و کار، اخذ مجوزهای ساخت و ساز، دسترسی به انرژی الکتریکی، ثبت مالکیت، دریافت اعتبار، حمایت از سهام‌داران خرد، پرداخت مالیات، تجارت فرامرزی، اجرای قراردادهای حل و فصل ورشکستگی؛ کشورها رتبه‌بندی می‌شوند. جایگاه ایران در این گزارش‌ها در سال‌های گذشته به تدریج بدتر شده به گونه‌ای که براساس آخرین گزارش در سال ۲۰۱۴، رتبه ۱۵۲ به جمهوری اسلامی ایران تعلق گرفته است.

با توجه به وضعیت نامناسب جمهوری اسلامی ایران در گزارش مذکور، گروه مطالعات کسب و کار در مرکز پژوهش‌های مجلس، به سفارش کمیسیون حمایت از تولید ملی و نظارت بر اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی پروژه‌های مطالعاتی با هدف «بهبود رتبه ایران در گزارش انجام کسب و کار» را آغاز کرد. در این پروژه، با به‌کارگیری روش‌های کتابخانه‌ای و پیمایشی، مجموعه‌ای از راهکارها و پیشنهادهای اصلاحی، حذف یا وضع قوانین، مقررات و رویه‌های اجرایی به‌منظور دستیابی به جایگاه اول منطقه در هر نماگر، با فرض ثبات وضعیت همه کشورها براساس گزارش ۲۰۱۴ بانک جهانی ارائه شده است. در این مطالعات همچنین انطباق مندرجات گزارش‌های بانک جهانی درباره ایران با واقعیات موجود در کشور مورد بررسی قرار گرفته است. نکته قابل توجه، اختلاف فاحش اطلاعات مورد استفاده بانک جهانی برای تعیین وضعیت و رتبه ایران، با اطلاعات صحیح و واقعی است به طوری که گام نخست برای بهبود رتبه کشور، اصلاح اشتباهاتی است که به دلیل ارائه اطلاعات ناقص و یا قدیمی از طریق پرسش‌شوندگان منتخب بانک جهانی، به واشنگتن ارسال می‌شود.

طبق گزارش سال ۲۰۱۴ بانک جهانی، جمهوری اسلامی ایران در بین ۱۸۹ کشور دنیا، با تعداد ۱۶ مرحله، ۳۱۹/۵ روز زمان و همچنین ۲۲۴/۷ درصد درآمد سرانه، در رتبه ۱۶۹ در نماگر مجوزهای ساخت و ساز قرار گرفته است، اما براساس مستندات دقیق و واقعی که در گزارش تفصیلی این نماگر ارائه شده،^۱ ایران حداقل باید جایگاه ۱۳۰ جهان را با ۱۱۲ روز زمان، هزینه ۵۹۳/۵ درصدی درآمد سرانه و تعداد ۱۶ مرحله، در سال ۲۰۱۴ در اختیار داشته باشد.

حتی در صورت اصلاح برخی اشتباهات در اطلاعات ارسال شده از سوی مشارکت‌کنندگان ایرانی در پروژه انجام کسب و کار بانک جهانی، جایگاه ایران در رتبه‌بندی جهانی نماگر مجوزهای ساخت و ساز بسیار نامطلوب است. جمهوری اسلامی ایران در میان ۱۸۹ کشور جهان، جزء سه کشوری است که بالاترین هزینه‌های اخذ مجوزهای ساخت و ساز را دارند و زمان و مراحل این فرآیند هم در وضعیت نامطلوبی است. بنابراین باید برای اصلاح و کارآمدتر کردن قوانین، مقررات و رویه‌های موجود تلاشی مستمر آغاز شود. این اصلاحات می‌تواند در قالب دو سناریوی زیر صورت گیرد:

معاونت پژوهش‌های
اقتصادی
دفتر: مطالعات اقتصادی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:
۲۲۰۱۴۰۳۵

تاریخ انتشار:
۱۳۹۳/۹/۱۷

۱. مشخصات گزارش تفصیلی بدین شرح است: مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (دفتر مطالعات اقتصادی؛ گروه مطالعات محیط کسب و کار)، «راهکارهای بهبود رتبه ایران در گزارش انجام کسب و کار بانک جهانی ۱۰. نماگر مجوزهای ساخت و ساز»، شماره مسلسل ۲۲۰۱۴۰۳۵، آذرماه ۱۳۹۳.

اول: راهکار جامع، اجرای مدیریت واحد شهری و فراهم نمودن زیرساخت‌های قانونی، مقرراتی و اجرایی مرتبط با آن است، که می‌تواند جمهوری اسلامی ایران را به جایگاه اول منطقه سند چشم‌انداز ارتقا داده و مشکلات مرتبط با اخذ مجوزهای ساخت‌وساز را برطرف کند. با اجرای این سامانه مدیریتی بسیاری از مشکلات سر راه هماهنگی سازمان‌های دخیل در خدمات شهری از بین خواهد رفت و زمان و هزینه بسیاری از مراحل در نماگر مجوزهای ساخت‌وساز کاهش خواهد یافت.

دوم: راهکارهای موردی که در جدول زیر به آنها اشاره شده و در صورتی که عزم و اراده جدی برای پیاده‌سازی مدیریت واحد شهری وجود نداشته باشد، تنها بخشی از مشکلات را برطرف خواهد کرد.

جدول راهکارهای قانونی، مقرراتی و اجرایی پیشنهادی برای بهبود رتبه ایران در نماگر مجوزهای ساخت‌وساز گزارش انجام کسب‌وکار بانک جهانی

بلندمدت	میان‌مدت (۶ ماه تا ۲ سال)	کوتاه‌مدت (تا ۶ ماه)	بازه زمانی راهکارها
دائمی شدن ماده (۷۰) قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه	- ایجاد راهکارهای قانونی مدیریت واحد شهری در برنامه ششم توسعه - اصلاح ماده (۱۷۴) قانون برنامه پنجم توسعه	اصلاح تبصره «۷» ماده (۱۰۰) قانون شهرداری‌ها	قانونی
	- تدوین دستورالعمل ایجاد لینک اطلاعاتی الکترونیک و سیستمی شدن ارتباط شهرداری با سازمان‌های موردنظر برای استعلام - یکسان‌سازی ضوابط و دستورالعمل‌ها در شهرداری‌های مناطق مختلف شهری تهران	- کاهش استعلامات درون‌سازمانی	مقرراتی
اجرای مدیریت واحد شهری	- واگذاری کامل فرآیندهای مرتبط با مجوزهای ساخت‌وساز در بخش خصوصی (دفاتر خدمات الکترونیک) و نظارت بر اجرای صحیح آن - نگارش راهنمای قوانین ساخت‌وساز به صورت یکجا و کاربردی - بهره‌گیری از خدمات جامع پنجره واحد به منظور ارتباط شهرداری با دیگر سازمان‌های خدمت‌رسان شهری (شرکت‌های توزیع برق، شرکت آب و فاضلاب و ...) - استفاده بهینه از مفاد قانون تجارت الکترونیکی	- قرار دادن محدودیت زمانی در مراحل مختلف درون‌سازمانی و استعلام‌های برون‌سازمانی - امکان پیگیری و رؤیت ذی‌نفعان بر مراحل پیشرفت کار	اجرایی

